

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Tîmșana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărandeana” și „Zlăgnea.”

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VII.

Sibiu, 7 Maiu 1905.

Nr. 19.

Iarăși

„Banca de colonizare și parcelare”.

(Dovezi).

În prim articolul nostru din Nr. ultim am dat expresiune convingerii noastre, că „Banca de colonizare și parcelare” — departe de a urmări cu activitatea sa o misiune mai înaltă național-economică și social-politică, — s'a fondat deadreptul contra băncilor naționalităților din Transilvania și în prima linie contra băncilor române.

Aserțiunile noastre le-am bazat atunci pe rapoartele presei maghiare asupra anchetei făcute de „Banca de colonizare și parcelare” în Cluj. Astăzi suntem în poziție de a putea publică ca dovezi nerăsturnabile, două scrisori dela însaș direcțiunea „Băncii de colonizare și parcelare”, cari confirmă perfect temeinicia aserțiunilor noastre și conțin totodată o mărturisire autentică și fățișă a adevăratelor scopuri urmărite de banca din chestiune.

Una din scrisori, ale căror originale se află în mâinile noastre, are data 20 Aprilie a. c. și constituie răspunsul la o cerere înaintată de o comună românească din centrul Transilvaniei la „Banca de colonizare și parcelare” pentru cumpărarea și parcelarea unei mari moșii de 530 jug. catastrale din apropierea comunei din chestiune. În acest răspuns direcțiunea „Băncii de colonizare și parcelare” după ce premite, că în principiu este aplicată a se ocupa cu chestiunea parcelării și cere informațiuni mai de aproape asupra moșiei, continuă cum urmează:

„Observăm însă deja cu ocaziunea aceasta, că la cumpărările și parcelările de moșii din Transilvania institutul nostru nu reflectează la nici un câștig material, ci caută a servi cu astfel de cumpărări și parcelări numai scopuri patriotice. Va căuta deci să cum-

pere și să valorizeze pe calea parcelării numai astfel de moșii, prin a căroră cumpărare și parcelare va putea să pună stavilă politice de realități a băncilor naționalităților de acolo, politică ce devine tot mai amenințătoare și periculoasă pentru cauza maghiarimii. — Prin urmare la moșii oferite pentru cumpărare și parcelare numai în acei caz, când prin cumpărarea și parcelarea ei s'ar acuirea pământ pe seama populațiunii maghiare de acolo și am putea asigura traiul și existența populațiunii maghiare mai sărace. Dacă din contră prin parcelarea moșiei din chestiune n'am da decât un nou prilej la extinderea teritorială a naționalităților, — atunci nu putem reflecta la cumpărarea ei”.

(Megjegyezni kívánjuk azonban már ez alkalommal is, hogy intézetünk Erdélyben minden üzleti nyereség nélkül és csakis a hazafias célok szolgálatába állva fogja a birtokvételei és parcellázási ügyleteket lebonyolítani és ennél fogva csakis oly birtokok megvételébe és parcelláris úton leendő értékesítésébe fog bocsátkozni, mely ügyletek lebonyolítása által az ottani pénzintézetek által üzött és a magyarság ügyét mind veszedelmesebb elnyomással fenyegető nemzetiségi birtokpolitikát meg fogja akadályozhatni. — Ennél fogva a felajánlott birtokra csakis az esetben reflektálhatnánk, ha annak megvételével és parcellázásával az ottani magyar lakosságot juttathatnánk földhöz és biztosíthatnánk a szegényebb magyar néposztály megélhetését és existenciáját, míg ellenkező esetben, — ha ismételten csak a nemzetiségek ténfoglalására nyújthatnánk a parcellázással alkalmat, úgy a birtok megvételére nem reflektálhatnánk).

Petentii nepátrunzând limbagiul, de altcum foarte lămurit al acestei scrisori, s'au grăbit a da „Băncei de colonizare și parcelare” informațiunile mai de aproape asupra moșiei, a căreia cumpărare au solicitat-o, la ce au primit dela direcțiunea numitei bănci deja cu data de 24 Aprilie a. c., următoarea rezoluțiune:

„Răspunzând la scrisoarea D-v. dela 22 crt., Vă aducem la cunoștință, că institutul nostru urmărește în Transilvania, — precum am amintit și în scrisoarea noastră precedentă — mai presus de toate și exclusiv numai scopul de a apăra cauza maghiarimii, amenințată cu perire prin politica de realități a băncilor naționalităților de acolo — și a salva, după posibilitate, ceea ce mai este de salvat; prin urmare nu dorește a promovă și a-și da concursul decât numai la acuirea de moșii maghiare pe sama maghiarilor.

Deoarece prin cumpărarea și parcelarea moșiei din chestiune nu numai că nu s'ar ajunge scopul urmărit de noi, ci tocmai contrarul. adică s'ar promovă numai extinderea naționalităților — regretăm de a nu Vă putea împlini cererea“.

(F. hó 22-én kelt b. levele elintézésében, szives tudomására juttatjuk, hogy — mint már előző levelünkben is jeleztük — intézetünk erdélyrészi működésében mindenekelőtt és kizárólag csakis a magyarságnak az ottani nemzetiségi pénzüzetek birtokpolitikája által végveszedelemmel fenyegetett ügyét kívánja védelmébe venni és a még menthetőt a lehetőség szerint menteni s ennél fogva csakis a magyar birtokoknak magyar kézre való jutását óhajtja előmozdítani és lehetővé tenni.

A szóbanforgó birtok megvételére tehát, épen azon körülményre való tekintettel, hogy e birtok parcelázása által a kitűzött célunk nemcsak hogy elérhető nem volna, hanem annak épen az ellenkezője — nevezetesen a nemzetiségek is mévelt terjeszkedése mozdítottak elő — sajnálatunkra nem reflectálhatunk).

Ne credem dispenzați de orice comentari; scrisorile de sus sunt o mărturie evidentă, că nu băncile naționalităților fac, ceea ce li-se atribuie în continuu pe ne drept, și nu ele sunt acelea cari urmăresc scopuri exclusiviste naționale, ci tocmai băncile maghiare, cari, precum am văzut, refuză categoric ajutorul lor ori-cărei întreprinderi, prin care nu se promovează deadreptul interesele specifice ale conaționalilor lor, lucru, care despre băncile noastre nici când nu se susțineă cu temei și cu atât mai puțin se va puetă dovedi.

C. P.

Efectele publice.

(Urmare)

Acțiunile.

A doua categorie principală a efectelor publice — considerate în totalitatea lor — o formează acțiunile, despre cari am amintit că se deosebesc radical de celelalte efecte publice studiate până aci prin două momente caracteristice și anume: acțiunile nu reprezintă valori de sume date ca împrumut statului ori altor instituțiuni publice și private, ci reprezintă părți din capitalul societar al singuraticilor întreprinderi financiare, comerciale, industriale ori chiar și de altă natură, apoi acțiunile nu aduc o dobândă, un venit anual hotărât și sigur ci acesta poate fi, după împrejurări, când mai mare când mai mic, sau, dacă întreprinderea suferă pierdere, poate lipsi cu totul.

Să vedem. În general e cunoscut cum se întemeiază societățile pe acții. După ce inițiatorii sau fondatorii stabilesc între celelalte prescise ale §-lui 150 din legea com. ungară, mărimea capitalului societar precum și părțile și numărul părților din care se va compune acest capital, se adresează publicului mare, invitându-l la subscripțiune, adică solicită pe cei ce vor să ia parte în societate să se declare cu ce sume

vor să participe, cu alte cuvinte cu câte din părțile, cari compun capitalul societar vor să contribuie la proiectata întreprindere. Despre singuraticile părți din capital, după ce se plătesc, părți, cari trebuiesc condiționat să fie egale între sine (de aceeaș sumă) se liberează celor ce participă la întreprindere niște documente, cari se numesc *acții*, iar ceice le posed *acționari*. Astfel o acție în înțeles propriu nu este altceva decât o parte din capitalul societar al unei întreprinderi constituită ca societate pe acții. Acest capital însă — cum am mai spus — nu este un împrumut acordat societății și acționarii nu sunt creditorii acesteia, ci, am putea zice, sunt proprietari, dar proprietari numai în idee, pentru că de fapt în sensul legii societatea e de sine stătătoare. Capitalul e al societății și ea e obligată față de a treia persoană, nu acționarii. Responsabilitatea acționarilor e limitată. Ei garantează numai până la concurența valorii acțiilor lor. Dar cu toate că societatea e de sine stătătoare, legea rezervă și acționarilor anumite drepturi cu deosebire în ceea ce privește conducerea și controlarea societății. De sigur însă că favorul cel mai însemnat ce li-se acoardă prin lege este, că pot dispune asupra câștigului întreprinderii, câtă vreme e câștig și-l pot distribui între dânșii în părți proporționale cu valoarea acțiilor lor, părți ce se numesc: *dividende*. Considerând însă că câștigul nu e stabil, poate fi când mai mare, când mai mic, tot asemenea și dividenda poate fi când mai mare când mai mică, amăsurat câștigului. Când nu e câștig de sine urmează nu e nici dividendă.

Normele după cari are să se împartă câștigul de cele mai multeori sunt stabilite în statutele societății. Aceste norme pot fi diferite. În cele mai multe cazuri însă se stabilește ca dividendă un anumit procent de ex. 5% care să se plătească acționarilor din câștig, bine înțeles dacă e atât câștig. Când însă câștigul e mai mare așa încât nu numai că acopere dividenda statutară, dar mai rămâne și un plus, acesta se împarte între acționari ca *supradividendă*. Dividenda și supradividenda se plătește ca și la celelalte efecte publice pe baza cupoanelor atașate la acție, cupoane a căror coală dacă se termină, după prezentarea talonului sau a ultimului cupon, se primește o nouă coală de cupoane. Cupoanele aproape fără excepție sunt la portor și se plătesc anual, de regulă după adunarea generală în care se decide asupra dividendei eventual asupra supradividendei.

Acționarul nu poate cere înapoi — în decursul existenței societății — valoarea cu care a contribuit la întreprindere și numai la lichidarea societății, are drept în parte proporțională la capitalul societar și la eventualele fonduri ale societății, firește după ce s'au plătit toate datoriile acesteia. Dar dacă în decursul duratei societății nu-și poate cere înapoi valoarea reprezentată prin acție, pentru aceea capitalul acesta nu e un capital fix, căci nimic nu împedecă pe acționar să nu-și vândă, dacă voiește acțiunile sale mai cu

seamă că pentru acții la bursă și pe piață totdeauna se găsesc cumpărători. Cumpărarea și vânzarea de acții în ziua de azi e atât de mare încât capitalul reprezentat prin acții e tot atât de mobil ca și capitalul plasat în orîșicare alt efect public.

Acțiunile sunt astfel întocmite încât circulabilitatea lor să fie cât mai ușoară. Spre scopul acesta acțiunile celor mai multe întreprinderi, de regulă însă a celor mari sunt emise la *portor* astfel că pot trece din mână 'n mână prin simpla predare și proprietar e considerat acela care le posedă. Sunt ce-i drept și acții — și încă multe — emise *pe nume*, a căror transmitere de cele mai multeori e împreună cu unele formalități ca de ex. înscrierea noului proprietar în cartea acțiunilor institutului emitent, plățirea unei anumite taxe de transcriere etc. Da, dar emiterea acțiunilor pe nume are de scop tocmai restrângerea circulabilității lor și păstrarea acțiunilor în mâinile unui anumit cerc de acționari legați între sine prin vreun interes comun de ordine mai înalt.

Valoarea despre care sună o acție se numește *valoare nominală*. Aceasta însă nu totdeauna este egală cu suma, cu care de fapt s'a vărsat pentru ea la întreprindere. E știut anume, că în sensul legii noastre comerciale, societățile pe acții își pot începe activitatea lor îndată ce sunt vărsate cel puțin 30% din capitalul societar. De acest drept folosindu-se societățile pe acții, adeseori își încep activitatea fără a avea vărsat întreg capitalul societar, acordând favor acționarilor ca restul capitalului să'l plătească în rate anumite, ori după trebuință. Și sunt cazuri, că dacă societăților pe acții le merg afacerile bine și li-e suficient capitalul vărsat, chiar dacă acesta nu e deplin, renunță la rest. Dar deși cazul acesta obvine mai rar, totuși e bine să se cerceteze totdeauna dacă valoarea capitalului vărsat pentru o acție oarecare e egală cu valoarea nominală a ei. Dealtcum legea însăș pretinde ca până nu e vărsată întreaga valoare nominală să nu se elibereze acții definitive ci numai provizorii, în textul cărora pentru a se înconjură orice neînțelegere trebuie să se indice precis suma care de fapt s'a plătit. În cota oficială a celor mai multe burse la fie care acție, dacă valoarea nominală nu e complet plătită, se însumează totdeauna valoarea de fapt plătită.

Pe lângă aceste două valori mai obvine la acții și o a treia valoare, anume *valoarea de curs*. Aceasta poate fi — după împrejurări — peste pari, al pari sau sub pari, depinde totdeauna de soliditatea institutelor la cari aparțin acțiunile și de rentabilitatea acestor din urmă. E de altcum și explicabil, că dacă de ex. un institut plătește — după venitul anual ce-l are — 8% dividendă și afară de aceea mai are și însemnate fonduri de rezervă, presupunând că bani pe piață s'ar afla cu 4%, valoarea de curs a unei acții cu valoare nominală de K 100 — va fi aproximativ K 200 —, ori chiar și mai bine. Sunt acții a căror valoare e de două, de treiori sau chiar și de mai multeori mai mare ca valoarea nominală a lor. Așa de ex. acțiunile

primei case de păstrare pestane cari au o val. nominală de K 2000 —, azi se notează cu un curs de K 16,700 —, apoi acțiunile de credit ungare cu val. nominală de K 400 —, au un curs de aproape K 780 —.

Se întâmplă de multeori, că unele societăți pe acții, dacă afacerile le merg bine și au lipsă de capital pentru a-și extinde cercul operațiunilor lor financiare, își măresc capitalul social prin nouă emisiuni de acții. În asemenea cazuri între diversele emisiuni de acții e obicei să se facă anumite clasări. Astfel acțiunile cari s'au emis pentru prima dată, la înființarea societății, se pot numi *acții de emisiunea primă*, iar acele cari provin din emisiuni ulterioare se numesc *acții de a doua, de a treia emisiune* etc. Acțiunile de a doua, de a treia s. m. d. emisiune se pun de regulă în circulație cu un curs peste pari. E și firesc. Un institut, care face emisiuni pentru a-și mări și extinde afacerile dă dovadă și garanție de prosperitate și lumea cunoscând dividendă destul de însemnată ce se plătește — bucuros oferă o sumă mai mare decât valoarea nominală numai și numai să ajungă în posesiunea acțiunilor unui astfel de institut. Dacă în emisiunile ulterioare emisiune al acțiunilor de a doua, a treia emisiune etc. a fost aproape dublu ca valoarea nominală. E obicei la astfel de emisiuni succese ca cu excedentul sumelor cari trec peste valoarea nominală să se doteze fondurile de rezervă ale institutului emitent. Tot asemenea e obicei — de multeori chiar prevăzut în statute — că la punerea în circulație întâi să se dea preferință vechilor acționari să cumpere ei un număr anumit de acții și numai intrucât după acestia ar mai rămânea acții nevândute, acele să se ofere altora. Favorul acesta s'ar putea numi *drept de preferință*. El se stabilește totdeauna în proporție cu acțiunile vechi, de ex. fiecare acție veche, ori două acții vechi să dea drept de preferință la o acție nouă etc.

Dar nu numai societățile, cărora afacerile le merg bine, fac emisiuni nouă de acții, ci și acelea, la cari afacerile nu progresează în măsură suficientă și cari au lipsă de capital tocmai pentru întărirea afacerilor lor. Natural, că unor astfel de societăți nu li se va oferi capital în condițiunile favorabile, amintite mai sus. Din contra publicul mare va fi mai rezervat ca să-și plaseze capitalul în astfel de întreprinderi. Din aceasta cauză societățile cari ajung în asemenea situații ca să atragă pe cât mai mulți să cumpere acții, le emit cu unele favoruri, asigurând anumite avantagii celor ce le vor cumpăra, așa de ex. le asigură ca din venitul întreprinderii, ori în lipsa de venit din fondurile de rezervă li se va plăti acestora o anumită dobândă amână și numai după aceea se va plăti dividendă vechilor acționari. Ba une-ori li se mai promite că și din eventuala dividendă ori supradividendă se vor împărți de o anumită parte, apoi că în caz de lichidare mai întâiu vor fi escontențați proprietarii acțiunilor cu prioritate și numai după aceea proprietarii celorlalte acții.

Acțiunile emise cu astfel de prorogative se numesc *acții cu prioritate* spre deosebire de acțiunile emise mai

înainte, cari nu oferă astfel de privilegii și cari tocmai pentru aceea se numesc *acții fundamentale*.

Acțiunile cu prioritate sunt prevăzute, ca și celelalte acții, cu cupoane pe baza cărora se încasează dobânda anuală, garantată la emisiune.

Dacă pe lângă această dobândă se mai plătește și dividendă și supradividendă, atunci pe lângă cupoanele pentru dobândă anuală mai au și cupoane speciale pentru această dividendă, respective supradividendă.

Cursul cu care se emit acțiunile cu prioritate este de regulă sub pari căci cu toate avantajele ce le oferă societatea, lumea tutuși e mai rezervată față de-o întreprindere, care în felul acesta caută să-și acuireze capital. Disagio dela cursul de emisiune sau se amortizează în primul an din venitul (câștigul) societății sau se acopere din vreun fond de rezervă.

Acțiunile cu prioritate au multe asemănări, în ceea ce privește favorurile ce li se acordă, cu obligațiunile cu prioritate. Cu toate acestea în esență se deosebesc radical. Obligațiile cu prioritate sunt datorii ale societății, și proprietarii lor creditorii ei, și așa fiind, în caz când din venitul anual nu se poate acoperi dobânda asigurată acestor obligații și nici din fondurile de rezervă, atunci se plătește direct din capitalul societar care în sensul legii servește exclusiv pentru siguranța creditorilor.

La acțiunile cu prioritate aceste condițiuni lipsese cu totul.

La unele societăți pe acții, cu deosebire însă la acele a căror durată e limitată, se obicinuește, dacă afacerile merg bine, încă în cursul existenței lor să se rescumpere acțiunile. Rescumpărarea se face sortându-se an de an câte un număr anumit de acții. În asemenea cazuri proprietarii acțiunilor sortate primesc pe lângă valoarea nominală (respectiv cea de fapt plătită) și niște documente, cari le dau drept ca în viitor să se împărtășască de supradividendă, iar în caz de lichidare a societății să primească partea ce li-se cuvine din fondurile ei. Aceste documente se numesc *bilete de folosință*. Când toate acțiunile sunt sortate, atunci toți acționarii vor fi proprietari de bilete de folosință și venitul societății se va împărți între dâșii ca dividendă. Biletele de folosință obvin în circulație și se vând și cumpără întocmai ca și acțiunile.

Acțiunile cu prioritate încă se rescumpără, dar proprietarii lor numai în acel caz primesc bilete de folosință, dacă pe lângă dobânda fixă li-s'a fost asigurat și dividendă respective supradividendă.

Acțiunile în circulația comercială sunt foarte căutate mai cu seamă cele ale întreprinderilor mari și sigure, care dau dividendă mare. Și prin faptul că venitul lor depinde totdeauna de împrejurări, că împrejurările pot fi diferite și că asupra lor se pot face diverse combinațiuni, acțiunile convin mult celor ce fac speculă din cumpărările și vânzările de efecte publice, de aceea se mai numesc și *efecte de speculațiune*.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Precum am semnalat în raportul nostru trecut, ultimo, cu cererile sale mari de bani, n'a rămas fără efect asupra *pieței interne de bani*, ci a provocat o urcare a etalonului. Aceasta însă numai în mod trecător, căci după ultimo piața a fost din nou alimentată cu sumele mari intrate din cupoane. Cambii vieneze de prima bonitate s'au discontat cu $2\frac{7}{18}\%$, cambii budapestane cu $2\frac{15}{16}\%$; cambiile de portofoliu dela $3\frac{3}{4}\%$ în sus.

În Berlin ultimo a trecut fără a provoca cereri mai mari, iar după ultimo piața a reintrat în mersul ei normal. Discontul privat s'a redus cu $\frac{1}{4}\%$ la $2\frac{1}{4}\%$. În Londra s'a observat cam aceeași aparițiune; discontul privat 2% . În Paris abundența de bani este permanentă; discontul privat 2% .

JURISDICȚIUNE.

Atacarea deciziunilor adunării generale.

În procesele intentate pentru nimicirea deciziunilor adunării generale defectele formale trebuie considerate și din oficiu. — Dacă în programa adunării generale a fost luată și chestiunea sistemizării unui post, atunci deciziunea referitoare la retribuțiunea împreună cu acela, nu poate fi atacată pe motiv, că acest punct nu s'a pus separat la ordinea de zi a adunării generale.

(Curia reg. 1477/1904).

Secuestrarea poliței de asigurare. Până când asiguratul este în viață polița de asigurare asupra vieții poate fi secuestrată pentru datoriile asiguratului, pentru-că persoana favorizată câștigă drept asupra sumei de asigurare numai după moartea asiguratului; pe când înainte de aceasta persoana favorizată n'are nici un fel de drept pe baza poliței de asigurare.

(Curia reg. Nr. 642/1904).

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Cassa de păstrare*“, soc. pe acții în Mercurea, și-a ținut adunarea generală la 26 Martie 1905 sub prezidiul dlui Ioan Droc, fiind notar d-nul Nicolae Simulescu, iar verificător ai procesului verbal domnii Dr. George Măcelar și George Muntean. Prezenți au fost 30 acționari, reprezentând 393 acțiuni, cu 120 voturi.

Profitul net de K 10,646.23 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 4480.—. Fondului de rezervă K 6113.—. $\frac{1}{3}\%$ pentru susținerea „Revistei Economice“ K 53.23. Dividenda s'a fixat cu 7% = K 7 de cupon și se plătește cu începere dela 26 Martie 1905. În direcțiune s'a ales: dl Avram S. Păcurariu, proto-presbiter în Mercurea în locul lui Aurel P. Barcianu decedat, și în comitetul de supraveghiere: d-nii Adam Micu, Vasile P. Dobrescu, Ieronim Spornic, Ilie Măcelariu și Moise Oprișiu. Ca director executiv în locul decedatului Aurel P. Barcianu a fost ales dl Dumitru Vulcu.

„*Cugierana*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Cugir, și-a ținut adunarea generală la 19 Februarie 1905 sub prezidiul dlui Demian Bria, fiind notar dl Teodor Băluțiu, iar verificători ai pro-

cesului verbal dnii George Crișan și George Berian. Prezenți au fost 14 acționari, reprezentând 307 acțiuni cu 289 voturi.

Profitul net de K 10 426·91 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 4000.—. Fondului de rezervă K 4000.—. Scopuri filantropice culturale K 523.— Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 625.—. Tantieme funcționarilor K 854.—. Supradotare fondului de rezervă K 424·91.

Suma destinată spre scopuri filantropice culturale s'a împărțit cum urmează: Societății de lectură din Cugir K 323.—. Corului vocal K 100.—. Bibliotecii populare K 100.—. Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8.— de cupon și se plătește imediat după adunarea generală. În comitetul de supraveghiere s'au ales membrii ordinari Teodor Crișan preot, Ioan Ciucora subnotar, Văteriu Recei învățător; iar ca membri suplenți: George Berian jun. econom și Muntean Georg I. Vasilie econom, toți din Cugir.

„Economia“, căsă de împrumut și păstrare, soc. pe acții în Cohalm. și-a ținut adunarea generală la 19 Februarie n. 1905 sub prezidiul dlui Ioan Brotea, fiind notar dl George Fuciu, iar verificători ai procesului verbal dnii Moise Ionescu și Ioan Borcoman jun. Prezenți au fost 34 acționari, reprezentând 317 acțiuni cu 146 voturi.

Profitul net de K 5,415·80 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 3,173·86. Fondului de rezervă K 1,189·39. Scop. filantropice-culturale K 224·20. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 638·67. Tantieme funcționarilor K 189·68.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Muzeului istoric etnografic, Sibiu K 50.—. „Masa studenților“, la gimn. rom. Brașov K 50.—. Pentru cărți școlare la școlălele confesionale din tractul, Cohalm K 124·20.

Dividenda s'a fixat cu 5% = K 5.— de cupon și se plătește cu începere dela 20 Februarie a. c.

„Economia“, asociațiune de păstrare și anticipațiuni în Lugos. și-a ținut adunarea generală la 14 Martie 1905 st. n. sub prezidiul dlui Vasilie Petrovici, fiind notar dl Aureliu Crăinicescu, iar verificători ai procesului verbal dnii Isidor Chiriția, Iosif Hazi Barbu și Iuliu Tuculia. De față au fost 32 acționari, reprezentând 162 acțiuni.

Profitul net de K 3,389·06 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 2,939·33. Scopuri filantropice-culturale K 67·78. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 350.—. Remunerație contabilului K 15.—. La dispozițiunea direcțiunii K 16·95.

Dividenda s'a fixat cu 6% = K 3·60 de cupon. În direcțiune s'au ales dnii: Ioan Ioanovici, Iorga Ioan, Francisc Hoban, Francisc Mayer ca membri ordinari; Ilie Lazarescu, Ioan Popovici și Aurel Spartan ca suplenti; iar în comitetul de supraveghiere dnii George Berariu și Iosif Ioviția ca membri ordinari; Damaschin Alexandru și Iuliu Tuculia ca suplenti.

„Hondoleana“, însoțire de anticipațiuni și credit în Hondol. și-a ținut adunarea generală la 29 Martie 1905 sub prezidiul dlui Mihut, fiind notar dl Alexandru Iovan, iar verificători ai procesului verbal domnii Petru Faur, George Nebega și Petru Fărcaș. Prezenți au fost 24 acționari, reprezentând 215 acțiuni cu 215 voturi.

Profitul net de K 2237·39 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 1814·85. Fond. de rezervă K 233·70. Scopuri filantropice-cult. K 66·82. Fondul special de rez. K 100.—. Adaus transpus la venitul anului 1905 K 32·02. Suma destinată spre scop. filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Pentru cărți de religie la copiii săraci K 20·82. Institutului surdo-muților Cluj K 6.—. Ajutor bisericeii din Mada K 10.—. Școlăle de țesături instituinde în Deva K 30.—. Dividenda s'a fixat cu 9% = K 2·70 de cupon și se plătește cu începere dela 1 Aprilie. În direcțiune s'a ales d-nii: Petru A. Mihut (Hondol), director, Alimpu Oprea (Săcărâmb), v.-director. Membri: Simeon Deac (Săcărâmb), Gligor Crăinic (Certeș), Iosif Bucureștian (Hondol), Ilie Piso (Măgură), Iosif Iancu (Săcărâmb), Ioan Lucacel (Balșa) și Iosif Bogdan (Mada), și în comitetul de supraveghiere domnii: Ioan Lazariciu (Deva), Nicolau Duma (Vărmaga), Ioan Pleter (Certeș), suplenti: Nicolau Fărcaș (Certeș), Ioan Furdoi (Hondol).

„Jiana“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Petroșeni. și-a ținut adunarea generală la 2 Martie 1905 sub prezidiul dlui Avram Stanca, fiind notari dnii Atanasie P. Bologa și Nicolau Zugrav, iar verificători ai procesului verbal dnii Ioan Bora și Isidor Saturn. Prezenți au fost 46 acționari, reprezentând 622 acțiuni cu 398 voturi.

Profitul net de K 2579·52 s'a dat întreg fondului de rezervă. În direcțiune s'au ales: președinte Avram Stanca, Dr. Aurel Csatt, Ioan Bora, Michail Bontescu, Izidor Saturn, Vasile Socol, și Dumitru Lucaciu, și în comitetul de supraveghiere dnii Ioan Muntean, Nicolau Zugrav, Atanasie P. Bologa, Ioan Dima jun., Simeon Suciu.

„Păstorul“, institut de credit și economii soc. pe acții în Timișoara-Fabric. Prima adunare generală a acestui institut s'a ținut la 20 Februarie 1905 sub prezidiul dlui Voicu Hamsea, fiind notari dnii Ioan Plavoșin și Romul Ciugudean, iar verificători ai procesului verbal dnii Ioan Ionescu și Nicolae Darabantiu. Prezenți au fost 44 acționari, reprezentând 283 acțiuni cu 283 voturi.

Profitul net de K 7,436·20 s'a distribuit astfel: Dividendă 5% = K 3,677·92. Fondului de rezervă K 2,003·28. Tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor K 1,585.—. Remunerațiuni K 170.—.

Dividenda s'a fixat cu 5% = K — și se plătește imediat după adunarea generală. În comitetul de supraveghiere s'au reales dnii: Dimitrie Adam președinte, Eremie Mezin jun.; Avram Blașiu, Ioan Pop și Ioan Ursulescu.

„Poporul“, institut de credit și economii soc., pe acții în Lugos. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 27 Februar 1905 sub prezidiul dlui Ioan Boroș, fiind notar dl Romulus Dimboiu, iar verificători ai procesului verbal dnii Dr. Daniel Fireza, Coriolan Jucu, Nicolae Fabian. Prezenți au fost 22 acționari, reprezentând 448 acțiuni cu 317 voturi.

Profitul net de K 19,508·97 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 7,200.—. Fondului de rezervă K 9,315·60. La dispoziția directorului executiv K 55·02. Remunerațiuni K 1,210.—. Marce de prezență K 916.—. Interese după acțiunile emisiunea II. K 812·35.

Dividenda s'a fixat cu 6% = K 6 de cupon și se plătește cu începere dela 28 Februarie 1905. În co-

mitetul de supraveghiere s'au ales: d-nii Stefan Bercian, Moise Nyeș, Dr. Aurel Vălean, George Trăilă, Dr. Iacob Radu.

*

„*Riureana*“, institut de credit și economii, soc. pe acții Kap.-Monostor. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 21 Februarie 1905 sub prezidiul dlui Dr. Vasiliu Lucaciu, fiind notari dnii Alesiu Stupariu și Teodor Medan, iar verificători ai procesului verbal dnii Alexandru Pop și Ioan Dragomir. Prezenți au fost 49 acționari, reprezentând 685 acțiuni cu 139 voturi.

Profitul net de K 18,922.94 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 8,000.—. Fondului de rezervă K 6,143.38. Scopuri filantropice-culturale K 378.45. Directorului executiv 278.45. Funcționarilor K 417.98. Fondului de penziune K 1,056.90. Fondului special de rezervă K 516.90. Servitorului K 42.44.

Distribuirea sumei destinată spre scopuri filantropice culturale s'a concretizat direcțiunii. Dividenda s'a fixat cu 8% = de cupon și se plătesc cu începere dela 15 Maiu 1905. În direcțiune s'au ales dnii: Avacum B. Hangea — în locul lui Andreiu Popp, sortat.

S'a modificat § 53 din statute referitor la împărțirea profitului curat; în urma acestor modificări direcțiunea, membrii comitetului revisor și oficialii nu vor mai căpăta tantieme, ci salare fixe.

„*Săcana*“, asociațiune de păstrare și anticipațiune în Sacul. Acest institut și-a ținut adunarea generală la 19 Februarie 1905, sub prezidiul dlui Aureliu Spătanu, fiind notar dl Vasilie Tărianu, iar verificători ai procesului verbal d-nii Ioan Ișfanu, Dimitrie Ișfanu și Ioan Păsulă. Prezenți au fost 306 membri, reprezentând 561 quote cu 306 voturi.

Profitul net de K 2280.22 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 1169.52. Fondului de rezervă K 562.—. Scopuri filantropice-culturale K 60.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 210.—. Remunerație cassarului K 20.—. Spesele de călătorie direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 168.—. Transpus pe 1905 K 70.70. Fondului de binefaceri K 20.—. Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Pentru Muzeul național etnografic Sibiiu K 10.—. Internatului pedagogic din Caransebeș K 10.—. Internatului de băieți „Dr. Liviu Marcu“ din Lugoj K 10.—. Internatului de fetițe gr.-or. român din Lugoj K 10.—. Fondului protopopesc gr.-or. român din Lugoj pentru acuirea unei case protopresbiterale K 10.—. Fondului de ajutorare „Ioan Popasu“ dela Institutul teologic-pedagogic din Caransebeș K 10.—. Dividenda s'a fixat cu 6% în proporțiunea sumelor solvite și se plătește cu începere dela 20 Februarie 1905. Alte momente de interes: În adunarea generală s'a hotărât transformarea asociațiunii în *Institut de credit și economii ca societate pe acții* sub firma „*Săcana*“, în urma căreia hotărârile tribunalul regesc din Lugoj a șters din registrul firmelor pe „*Săcana*“ ca asociațiune de păstrare și anticipațiune și a improtocolat firma: „*Săcana*“, institut de credit și economii, ca societate pe acții cu sediul în Sacul.

*

„*Săcana*“, institut de credit și de economii soc. pe acții în Sacul. Institutul acesta și-a ținut adunarea generală constituantă la 19 Februarie 1905, sub prezidiul dlui Aureliu Spătaru, fiind notar dl Vasilie Tărianu, și verificători ai procesului verbal: Ioan Ișfan și Dimitrie Ișfan. Prezenți au fost 136 acționari cu 420 acții reprezentând 379 voturi.

Capitalul social s'a fixat cu K 40,000.— împărțit în 800 acții à în valoare de K 50.—. Institutul s'a înființat pe timp nedeterminat. În direcțiune s'au ales domnii: Aureliu Spătaru, Eftimie Lăpăduș, Damaschin Daicovicu, Vichente Țăranu, Lazăr Lungu, Trandafir Drăghina, Dimitrie Soceviațu, Pavel Soceviațu și Petru Scumpia. În comitetul de supraveghiere dnii: Vasilie Jurca, Constandin Popovicu, George Lipovanu, Nicolae Țăranu și Alexandru Szoboszlay.

Firma noului institut s'a improtocolat deja în registrul firmelor. Institutul nou își va începe activitatea la 1 Mai 1905 având a lua asuprași atât activele, cât și pasivele fostei asociațiunii „*Săcana*“. Din capitalul social de K 40,000 au încurs deja K 24,000.— restul are să se solvească până la 15 Noemvrie 1905.

*

„*Speranța*“, reuniune de împrumut și păstrare în Borgo-Prund, și-a ținut adunarea generală la 6 Februarie 1905, sub prezidiul dlui Ioan Dologa, fiind notari dl Pavel Beșa, iar verificători ai procesului verbal dnii Eliseu Dan, Victor Wokalek și Victor Varna. Prezenți au fost 12 acționari, reprezentând 1229 acții cu totatătea voturi.

Profitul net de K 6146.44 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 5516.75. Fondului de rezervă K 368.23. Scopuri filantropice-culturale K 200.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a pus la dispozițiunea direcțiunii. Dividenda s'a fixat cu 5% K 2.50 de cupon și se plătește cu începere dela 27 Februarie 1905.

*

„*Venețiana*“, institut de credit și de economii, societate pe acții în Veneția-inferioară. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 19 Februarie 1905 sub prezidiul dlui George Comanicu, fiind notar dl George Pop, iar verificători ai procesului verbal dnii George Halmágyi și Valer Sasebesi. Au participat 14 acționari, reprezentând 176 acțiuni cu 176 voturi.

Profitul net de K 4563.70 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă 8% K 1600.—. Fondului de rezervă K 1998.68. Scopuri filantropice-culturale K 54.40. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 641.46. Directorului executiv 71.27. Contabilului K 71.27.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Reuniunii femeilor române din Sibiiu K 16.50. Muzeului național K 16.50. Masa studenților din Brașov K 21.—. Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8 de cupon și se plătește cu începere dela 20 Februarie 1905. În direcțiune s'au ales dnii George Pop și Nicolau Băta.

*

„*Voileana*“, cassă de economii societate pe acții în Voila. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 12 Februarie sub prezidiul dlui George Vasu, fiind notar dl Nicolau Frâncu, iar verificători ai procesului verbal dnii Dănilă Z. Gabor și Iosif Șuteu. Au participat 36 acționari, reprezentând 340 acțiuni cu 340 voturi.

Profitul net de K 7208 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 2331.—. Fondului de rezervă K 3796.—. Scopuri filantropice-cult., K 144.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 721.—. Tantieme funcționarilor K 216.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a pus la dispozițiunea direcțiunii. Dividenda s'a fixat cu 5% = K 5 de cupon și se plătește cu începere dela 12 Martie a. c. În comitetul de supraveghiere s'au ales: Trandafir Dragomir, preot, Arpașul-inferior; Solomon Făgărășan, preot, Drăguș; Ioan Prescure,

notar, Calbor, Ioan Dejenar cotabil, Făgăraș și George Vasu, preot, Voila.

„Unirea“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Vad, și-a ținut adunarea generală la 14 Martie 1905 sub prezidiul dlui Georgiu Ursu, fiind notariu dl Tamaș Pop, iar verificători ai procesului verbal dnii Iacob Borcea, Arsene Mărginean și Ioan N. Strâmbu. Au participat 30 acționari, reprezentând 131 acțiuni, cu 106 voturi.

Profitul net de K 5,131.77 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 2,000.—. Fondului de rezervă K 2,487.26. Scop. filantropice-culturale K 115.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghere K 141.27. Tantieme funcționarilor K 70.63. Fond. copiilor orfani din Vad K 70.64. Remunerațiuni K 220.—. La dispozițiunea direcțiunii K 26.97.

Suma destinată spre scopuri filantropice culturale s'a împărțit cum urmează: Delegațiunii băncilor române K 15.—. Mesei studenților din Blaj K 20.—. Mesei studenților din Brașov K 20.—. Pentru orologiul dela biserica locală K 20.—. Pentru repararea bisericii locale K 40.—. Dividenda s'a fixat cu 10% = K 10.— de cupon și se plătește cu începere dela 1-a Aprilie 1905.

Dividenda Băncilor noastre pe anul 1904.

	Dividenda de cupon		Scadența
	%	K f	
„Agricola“ Lugoj	5	10—	12 Februarie 1905.
„Albina“	14	28—	25 Martie „
„Ardeleana“	10	10—	23 „ „
„Arieșana“	7	7—	15 Maiu „
„Banca populară“, Dej	9	9—	21 Ianuarie „
„Bereșana“	5	4—	5 Martie „
„Berzovia“	8	4—	1 Maiu „
„Bihoreană“	6	12—	25 Februarie „
„Bistrițiana“	10	20—	9 Martie „
„Bocșana“	6	6—	5 „ „
„Brădetul“	10	5—	22 „ „
„Cassa de păstr.“ Mercurea	7	7—	26 „ „
„Cassa de păstr.“ Săliște	18½	37—	12 „ „
„Chiorana“	6	6—	20 „ „
„Cordiana“	9	9—	27 Februarie „
„Concordia“, Uzdin	8	8—	11 Martie „
„Coroana“, Bistrița	5	10—	1 Aprilie „
„Corvineana“	10	10—	12 Februarie „
„Cugierana“	8%	8—	19 „ „
„Bistrița“	12	12—	5 Martie „
„Detunata“	8	4—	? „ „
„Doina“	10	10—	11 Martie „
„Dunăreana“	5	5—	10 „ „
„Economia“, Cohalm	5	5—	19 Februarie „
„Economia“, Lugoj	6	3.60	14 Martie „
„Economul“	8	8—	15 „ „
„Făgetana“	6	12—	16 „ „
„Fortuna“	8	4—	1 Maiu „
„Furnica“	7	28—	14 Martie „
„Grănițerul“	9	9—	4 „ „
„Hațiegana“	8	8—	? „ „
„Hondoleana“	9	2.70	1 Aprilie „
„Hunedoara“	10	10—	22 Martie „
„Iulia“	12	12—	16 „ „
„Ligediana“	7	3.50	7 „ „
„Lipovana“	9	18—	23 Februarie „
„Luceafărul“	7	7—	20 Martie „
„Mercur“	8	16—	26 Februarie „
„Mielul“	10	10—	12 Martie „

	Dividenda de cupon		Scadența
	%	K f	
„Mureșiana“	8	8—	1 Aprilie „
„Mureșianul“	7	14—	9 Martie „
„Nădlăcana“	6	6—	13 „ „
„Nera“	8	8—	30 Ianuarie „
„Olteana“	8	8—	1 Maiu „
„Oraviciana“	8	8—	23 Martie „
„Parsimonia“	7	7—	10 „ „
„Păstorul“, Timișoara	5	—	20 Februarie „
„Patria“	15	30—	4 Martie „
„Plugariul“	9	9—	23 Februarie „
„Poporul“	6	6—	? „ „
„Porumbăceana“	7	7—	11 Martie „
„Racoșana“	8	8—	9 Februarie „
„Riureana“	8	8—	15 Maiu „
„Săcana“	6	—	20 Februarie „
„Sătmăreana“	5	10—	22 Februarie „
„Schintea“	10	5—	1 Iulie „
„Sebeșana“, Caransebeș	8	8—	3 Martie „
„Sebeșana“, Sebeș	10	10—	? „ „
„Sălăgiana“	6	6—	13 Martie „
„Sentinela“	8	8—	16 Februarie „
„Silvania“	9	9—	1 Aprilie „
„Șoimușana“	7	3.50	23 Ianuarie „
„Speranța“	5	2.50	27 Februarie „
„Someșana“	8	16—	1 Martie „
„Steaua“	8	8—	9 „ „
„Timișiana“	6	12—	2 „ „
„Țibleșana“	7	—	— „ „
„Ulpiana“	6	3—	1 Maiu „
„Venețiana“	8	8—	20 Februarie „
„Victoria“	9	18—	6 Martie „
„Voileana“	5	5—	12 „ „
„Vlădeasa“	6	6—	15 Maiu „
„Zărândeana“	10	10—	19 Februarie „
„Zlăgnea“	6	3—	16 Martie „
„Unirea“	10	10—	17 Aprilie „

SUMAR.

Iarăși „Banca de colonizare și parcelare“. — Efectele publice. — Revista financiară: Situațiunea. — Jurisdicțiune: Atacarea deciziunilor adunării generale. — Secuestrarea poliței de asigurare. — Societăți financiare și comerciale: „Cassa de păstrare“, „Cugierana“, „Economia“, „Economia“, „Hondoleana“, „Jiana“, „Păstorul“, „Poporul“, „Riureana“, „Săcana“, „Săcana“, „Speranța“, „Venețiana“, „Voileana“, „Unirea“. — Dividenda Băncilor noastre pe anul 1904.

„SĂLĂGIANA“, institut de credit și economii.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de practicant la institutul de credit și econ. „Sălăgiana“ în Jibou (Zsibó) se publică prin aceasta concurs cu termenul de 20 Maiu st. n. 1905.

Reflectanții la acest post, care va fi dotat cu un salariu anual de K 720—, au să documenteze absolvarea unei școli comerciale eventual și aplicarea de până aici.

Jibou, 4 Maiu 1905.

